

Rolnummers 7142 en 7143
Arrest nr. 120/2020 van 24 september 2020

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 285 en 288 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 11 april 2014 « tot regeling van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het door de Franse Gemeenschap georganiseerde en gesubsidieerde basis- en secundair onderwijs », gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters F. Daoût en A. Alen, en de rechters T. Merckx-Van Goey, T. Giet, R. Leysen, J. Moerman en M. Pâques, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter F. Daoût,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij twee arresten, nrs. 243.839 en 243.838, van 28 februari 2019, waarvan de expedities ter griffie van het Hof zijn ingekomen op 14 en 15 maart 2019, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 285 en 288 van het decreet van 11 april 2014 tot regeling van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het door de Franse Gemeenschap georganiseerde en gesubsidieerde basis- en secundair onderwijs de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij de prioritaire tijdelijke personeelsleden in de zin van artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994 tot vaststelling van de rechtspositie van de gesubsidieerde personeelsleden van het officieel gesubsidieerd onderwijs die over een vereist bekwaamheidsbewijs of een voldoende bekwaamheidsbewijs A beschikken op de dag vóór de inwerkingtreding van dit decreet, toelaten de mogelijkheid te behouden om benoemd of in vast verband aangeworven te worden, alsook om aangesteld te worden in de hoedanigheid van prioritaire tijdelijke of beschermde personeelsleden onder de statutaire voorwaarden die golden vóór de inwerkingtreding van het decreet (1 september 2016) en meer bepaald, in zoverre zij dus toelaten dat, voor de lopende aanstellingen voor het jaar 2016-2017, de leerkrachten van het gesubsidieerd officieel onderwijs die houder zijn van een diploma van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs (AESS - ‘ agrégé de l’enseignement secondaire supérieur ’) in de afdeling lichamelijke opvoeding en de leerkrachten van het gesubsidieerd officieel onderwijs die houder zijn van een diploma geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs (AESI - ‘ agrégé de l’enseignement secondaire inférieur ’) in de afdeling lichamelijke opvoeding, nog steeds op voet van gelijkheid worden geplaatst wat betreft de toekenning van de algemene vakken lichamelijke opvoeding in de hogere graad van het secundair onderwijs ? ».

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 7142 en 7143 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

Memories zijn ingediend door :

- Pascal Mesmaeker, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. J. Bourtembourg en Mr. F. Belleflamme, advocaten bij de balie te Brussel (in beide zaken);

- Laurent Slongo (in de zaak nr. 7142);

- Claude Hooreman (in de zaak nr. 7142);

- Nadia Palumbo (in de zaak nr. 7142);

- Gaël Fiore (in de zaak nr. 7143);

- de Franse Gemeenschapsregering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. Uyttendaele en Mr. A. Feyt, advocaten bij de balie te Brussel (in beide zaken).

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- Pascal Mesmaeker;
- Laurent Slongo;
- Claude Hooreman;
- Nadia Palumbo;
- Gaël Fiore.

Bij beschikking van 17 juni 2020 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers T. Giet en R. Leysen te hebben gehoord, beslist dat de zaken in staat van wijzen zijn, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 1 juli 2020 en de zaken in beraad zullen worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, zijn de zaken op 1 juli 2020 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen

Bij twee verzoekschriften van 30 oktober 2017 werden bij de Raad van State beroepen tot nietigverklaring ingesteld tegen de benoemingen, tot leraar lichamelijke opvoeding in het hoger secundair onderwijs, van leerkrachten die houder zijn van een diploma voor het lager secundair onderwijs, en tegen de impliciete weigering om de verzoeker, die houder is van een diploma voor het hoger secundair onderwijs, te benoemen.

De verwijzende rechter herinnert eraan dat, ingevolge de hervorming die werd doorgevoerd bij het decreet van de Franse Gemeenschap van 11 april 2014 « tot regeling van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het door de Franse Gemeenschap georganiseerde en gesubsidieerde basis- en secundair onderwijs » (hierna : het decreet van 11 april 2014), de bijzondere vakken lichamelijke opvoeding algemene vakken zijn geworden en de vereiste bekwaamheidsbewijzen om die vakken te geven, voor het hoger secundair onderwijs, het diploma geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs (AESS : « agrégé de l'enseignement secondaire supérieur ») is geworden, in plaats van het diploma geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs (AESI : « agrégé de l'enseignement secondaire inférieur »). Het decreet van 11 april 2014 bevat evenwel overgangsbepalingen die, voor de lopende aanstellingen voor het jaar 2016-2017, een benoeming toestonden volgens de statutaire voorwaarden die golden vóór de inwerkingtreding van dat decreet. De houders van een AESS-diploma in de lichamelijke opvoeding en de houders van een AESI-diploma in de lichamelijke opvoeding werden bijgevolg nog steeds op voet van gelijkheid geplaatst voor de toekenning van de algemene vakken lichamelijke opvoeding in de hogere graad van het secundair onderwijs, terwijl de eerstgenoemden een langer academisch parcours hebben dan de laatstgenoemden.

Aangezien hij van oordeel is dat de door de verzoekende partij opgeworpen discriminatie ertoe noopt eerst de grondwettigheid van de in het geding zijnde bepalingen te onderzoeken, beslist de verwijzende rechter aan het Hof de hiervoor weergegeven prejudiciële vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De verzoekende partij voor de verwijzende rechter is van mening dat het discriminerend is, wat betreft de toegang tot de ambten van leerkracht lichamelijke opvoeding voor de hogere graad van het secundair onderwijs, de leerkrachten die houder zijn van een AESI-diploma en die vóór 1 september 2016 prioritaire tijdelijke personeelsleden waren in de zin van artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994 « tot vaststelling van de rechtspositie van de gesubsidieerde personeelsleden van het officieel gesubsidieerd onderwijs », en de leerkrachten die houder zijn van een AESS-diploma, vanaf het schooljaar 2016 op dezelfde manier te behandelen. Die twee categorieën van leerkrachten bevinden zich immers in objectief verschillende situaties : in tegenstelling tot de houders van een AESI-diploma, hebben de houders van een AESS-diploma een langere opleiding gevolgd en een bekwaamheidsbewijs verkregen dat rechtstreeks verband houdt met de in het geding zijnde ambten, dat gericht is op lesgeven aan een oudere doelgroep en dat gekoppeld is aan een hogere weddeschaal.

A.2. De Franse Gemeenschapsregering herinnert eraan dat het decreet van 11 april 2014 de intentie weergeeft, aangekondigd bij artikel 12*bis*, § 2, ingevoegd in 1973, van de wet van 29 mei 1959 « tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving » (de zogenoemde « Schoolpactwet »), om op uniforme wijze de vereiste bekwaamheidsbewijzen vast te stellen voor de onderwijsnetten, waarbij evenwel werd toegestaan een beroep te doen op houders van andere bekwaamheidsbewijzen in geval van schaarste van kandidaten die houder zijn van de vereiste bekwaamheidsbewijzen.

Het doel van de in het geding zijnde overgangsmaatregelen bestaat erin de mogelijkheid te bieden, aan de personeelsleden die aanspraak konden maken op een aanstelling als prioritaire of beschermde tijdelijke volgens de regels die van toepassing waren vóór de inwerkingtreding van het decreet en die daarop geen aanspraak meer zouden kunnen maken met toepassing van de nieuwe decretale bepalingen, het voordeel te blijven genieten van de regels die tot dan toe van toepassing waren. Die maatregelen strekken dus ertoe een aantasting te voorkomen van de beginselen van voorzienbaarheid en gewettigd vertrouwen, door bepaalde verworven rechten of aspiraties te garanderen, om diegenen die het voordeel genoten van de aan de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014 voorafgaande regeling niet in hun verwachtingen teleur te stellen. Dat doel is legitiem, en het is zelfs des te meer legitiem omdat de hervorming van de bekwaamheidsbewijzen en ambten die bij het decreet van 11 april 2014 werd doorgevoerd een zeer verregaande hervorming is, die de aanstellingsregels die tot dan toe golden grondig wijzigt.

De in het geding zijnde overgangsregeling berust op een objectief criterium, *in casu* het feit reeds aangesteld of in dienst genomen zijn te zijn geweest naar rata van een gedeeltelijke of volledige opdracht, als prioritaire tijdelijke of niet-prioritaire tijdelijke met een zekere anciënniteit vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014, en dat criterium is pertinent rekening houdend met het doel dat erin bestaat geen afbreuk te doen aan verworven rechten of legitieme verwachtingen.

De in het geding zijnde bepalingen doen niet op onevenredige wijze afbreuk aan de rechten van de houders van een AESS-diploma in de lichamelijke opvoeding. Vóór de aanneming van het decreet van 11 april 2014 werden die leerkrachten immers reeds op gelijke voet behandeld met de houders van een AESI-diploma in de lichamelijke opvoeding, zodat de in het geding zijnde overgangsbepalingen, in zoverre zij die regeling verlengen, hun geen verworven recht of de legitieme verwachting om prioritair te worden aangesteld ten opzichte van de houders van een AESI-diploma in de lichamelijke opvoeding ontnemen.

De Franse Gemeenschapsregering verzoekt het Hof dan ook de prejudiciële vragen ontkennend te beantwoorden. Elke andere conclusie zou erop neerkomen dat de invoering van een overgangsregeling discriminerend is doordat zij de personen die die regeling kunnen genieten en die welke het voordeel van de nieuwe regels genieten verschillend behandelt.

A.3. De tussenkomende partijen voor de verwijzende rechter zetten uiteen dat niet het feit ter discussie staat dat, vóór het decreet van 11 april 2014, de houders van een AESI-diploma en die van een AESS-diploma op voet van gelijkheid werden geplaatst wat betreft de toegang tot het ambt van leraar lichamelijke opvoeding in het hoger secundair onderwijs, wat volgt uit het feit dat het vak lichamelijke opvoeding een bijzonder vak was.

De in het geding zijnde overgangsregeling heeft tot doel, op legitieme en redelijke wijze, de verworven situatie te vrijwaren van de personeelsleden die, vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014, reeds een aanzienlijke dienstanciënniteit hadden en die waren opgenomen in de rangschikking van de prioritaire tijdelijken waardoor zij uitzicht hadden op een benoeming. Die regeling benadeelt niet de personen die houder zijn van een AESS-diploma, die hun rangschikking behouden met het oog op een toekomstige benoeming en die kunnen worden benoemd vóór de houders van een AESS-diploma die hun loopbaan beginnen vanaf 1 september 2016.

Voor het overige sluiten de tussenkomenende partijen voor de verwijzende rechter zich aan bij de memorie van de Franse Gemeenschapsregering.

A.4. In haar memorie van antwoord stelt de verzoekende partij voor de verwijzende rechter het Hof ervan in kennis dat zij werd benoemd voor een volledig lesrooster, bij besluit van het College van de Provincieraad van 11 april 2019, wat een invloed zou kunnen hebben op haar belang bij de beroepen die voor de Raad van State hangende zijn. Zij heeft eveneens de Raad van State in kennis gesteld van die nieuwe situatie.

Ten gronde preciseert zij dat de opgeworpen discriminatie voortvloeit uit de in het geding zijnde overgangsbepalingen en dat de bij wijze van overgangsregeling gehandhaafde vroegere regeling in overeenstemming moet zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. De omstandigheid dat het vak lichamelijke opvoeding als een bijzonder vak werd beschouwd, verantwoordt niet dat in 2017, de houders van een AESS-diploma nog steeds op voet van gelijkheid werden geplaatst met de houders van een AESI-diploma. Die verantwoording is in elk geval niet meer pertinent aangezien de wetgever het vak lichamelijke opvoeding heeft heringedeeld bij de algemene vakken.

- B -

B.1. De prejudiciële vragen waarvan de bewoordingen identiek zijn, hebben betrekking op de artikelen 285 en 288 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 11 april 2014 « tot regeling van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het door de Franse Gemeenschap georganiseerde en gesubsidieerde basis- en secundair onderwijs » (hierna : het decreet van 11 april 2014).

B.2.1. Het decreet van 11 april 2014 voert een hervorming door « die al meer dan 40 jaar werd aangekondigd », die de invoering met zich meebrengt « van een eenvormige regeling van bekwaamheidsbewijzen en ambten waarbij de voorrang wordt gegarandeerd aan de vereiste bekwaamheidsbewijzen boven de voldoende bekwaamheidsbewijzen en de invoering van een regeling van schaarstebekwaamheidsbewijzen » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2013-2014, nr. 632/1, p. 9).

Rekening houdend « met de omvang van de hervorming en de talrijke vertakkingen ervan » wordt in het decreet van 11 april 2014 in een « belangrijk hoofdstuk in verband met de overgangsbepalingen » (*ibid.*, p. 15) voorzien.

De in het geding zijnde bepalingen staan in afdeling III (« Prioritaire/beschermde tijdelijke personeelsleden of niet-prioritaire tijdelijke personeelsleden met een anciënniteit bepaald in deze afdeling, naar rata van een gedeeltelijke of volledige opdracht ») van hoofdstuk II (« Overgangsbepalingen ») van titel III (« Wijzigings-, opheffings-, overgangs- en slotbepalingen ») van het decreet van 11 april 2014.

B.2.2. Artikel 285 van het decreet van 11 april 2014 bepaalt :

« De personeelsleden die titularis zijn van een gedeeltelijke of volledige opdracht, zoals bedoeld in deze afdeling, zijn de volgende :

[...]

3° de prioritaire tijdelijke personeelsleden in de zin van artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994 tot vaststelling van de rechtspositie van de gesubsidieerde personeelsleden van het officieel gesubsidieerd onderwijs die over een vereist bekwaamheidsbewijs of een voldoende bekwaamheidsbewijs A beschikken op de dag vóór de inwerkingtreding van dit decreet;

[...] ».

In de oorspronkelijke versie ervan, vóór de wijziging ervan bij het decreet van 14 maart 2019 , bepaalde artikel 288 van het decreet van 11 april 2014 :

« De personeelsleden bedoeld in deze afdeling behouden de mogelijkheid om benoemd of aangeworven in vast verband te worden, alsook om aangesteld te worden in de hoedanigheid van prioritaire tijdelijke of beschermde personeelsleden onder de statutaire voorwaarden die golden vóór de inwerkingtreding van dit decreet ».

Krachtens artikel 294 ervan is het decreet van 11 april 2014 in werking getreden op 1 september 2016.

B.3. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepalingen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij het de prioritaire tijdelijke personeelsleden in de zin van artikel 24 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 6 juni 1994 « tot vaststelling van de rechtspositie van de gesubsidieerde personeelsleden van het officieel gesubsidieerd onderwijs » (hierna : het decreet van 6 juni 1994), die over een vereist bekwaamheidsbewijs of een voldoende bekwaamheidsbewijs A beschikken op de dag vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014, toelaten de mogelijkheid te behouden om benoemd of in vast verband aangeworven te worden, alsook om aangesteld te

worden in de hoedanigheid van prioritaire tijdelijke of beschermde personeelsleden onder de statutaire voorwaarden die golden vóór de inwerkingtreding op 1 september 2016 van het decreet van 11 april 2014 en meer bepaald in zoverre zij « toelaten dat, voor de lopende aanstellingen voor het jaar 2016-2017, de leerkrachten van het gesubsidieerd officieel onderwijs die houder zijn van een diploma van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs (AESS ‘agrégé de l’enseignement secondaire supérieur’) in de afdeling lichamelijke opvoeding en de leerkrachten van het gesubsidieerd officieel onderwijs die houder zijn van een diploma geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs (AESI ‘agrégé de l’enseignement secondaire inférieur’) in de afdeling lichamelijke opvoeding, nog steeds op voet van gelijkheid worden geplaatst wat betreft de toekenning van de algemene vakken lichamelijke opvoeding in de hogere graad van het secundair onderwijs ».

B.4. Uit de feiten van de aan de verwijzende rechter voorgelegde zaak en uit de formulering van de prejudiciële vragen blijkt dat het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over de overgangsregeling bedoeld in artikel 288 van het decreet van 11 april 2014, in zoverre die van toepassing is op de personeelsleden bedoeld in artikel 285, 3°, van hetzelfde decreet, voor de toekenning van de algemene vakken lichamelijke opvoeding in de hogere graad van het secundair onderwijs.

Het Hof beperkt zijn onderzoek tot die situatie.

B.5.1. In haar memorie van antwoord brengt de verzoekende partij voor de verwijzende rechter het Hof ervan op de hoogte dat zij benoemd is voor een volledig lesrooster, hetgeen invloed zou kunnen hebben op haar belang bij de voor de Raad van State hangende beroepen.

B.5.2. In de regel komt het de verwijzende rechter toe te oordelen of het antwoord op de prejudiciële vraag nuttig is voor het oplossen van het geschil. Alleen indien dat klaarblijkelijk niet het geval is, kan het Hof beslissen dat de vraag geen antwoord behoeft.

B.5.3. Te dezen maken de door de verzoekende partij voor de verwijzende rechter aangehaalde nieuwe omstandigheid en de eventuele weerslag van die omstandigheid op het belang bij de voor de verwijzende rechter hangende beroepen het niet mogelijk ervan uit te gaan dat het antwoord op de gestelde prejudiciële vragen klaarblijkelijk niet langer nuttig is voor het oplossen van de geschillen.

B.6.1. Artikel 24, § 1, van het decreet van 6 juni 1994 bepaalt :

« Voor elke aanstelling als tijdelijk personeelslid in een ambt waarvoor hij het in artikel 2 bepaalde bekwaamheidsbewijs bezit, is elk personeelslid prioritair in een inrichtende macht en komt het voor in een rangschikking binnen deze inrichtende macht als het 360 dagen werkelijk bewezen diensten in een ambt van de betrokken categorie als hoofdambt bij deze inrichtende macht kon doen gelden; deze diensten moeten gespreid zijn over minstens twee schooljaren en tijdens de laatste vijf schooljaren verstrekt zijn.

[...]

De aanstellingen gebeuren met inachtneming van de rangschikking.

Deze wordt, overeenkomstig artikel 34, op grond van het aantal dagen dienstanciënniteit berekend.

[...] ».

Die bepaling voert een regeling in van prioritaire aanstelling binnen een inrichtende macht, op basis van een rangschikking, van de tijdelijke personeelsleden, die over de vereiste bekwaamheidsbewijzen of over de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen voor de uitoefening van het ambt beschikken en die een aantal dagen dienstanciënniteit bij die inrichtende macht kunnen doen gelden.

B.6.2.1. Artikel 6, § 1, van het koninklijk besluit van 30 juli 1975 « betreffende de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen in het secundair onderwijs georganiseerd in de gesubsidieerde officiële inrichtingen voor middelbaar onderwijs en in de gesubsidieerde officiële inrichtingen voor normaalonderwijs » (hierna : het koninklijk besluit van 30 juli 1975), vóór de opheffing ervan, met ingang op 1 september 2016, door artikel 116 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 30 juni 2016 « waarbij het decreet van 11 april 2014 tot regeling van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het door de Franse Gemeenschap georganiseerde en gesubsidieerde basis- en secundair onderwijs op de leermeesters en leraars godsdienst toepasselijk wordt gemaakt en houdende verschillende maatregelen inzake bekwaamheidsbewijzen en ambten » (hierna : het decreet van 30 juni 2016), bepaalde :

« Onverminderd de beschikkingen genomen ter uitvoering van artikel 22 van de voornoemde wet van 11 juli 1973 :

1° kan een inrichtende macht, die voor een bepaald ambt een houder van een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs, ingedeeld in de groep B, aanwerft, voor dit personeelslid slechts een weddetoelage bekomen mits :

a) zij verklaart de dienstprestaties die de betrekking in het bedoelde ambt omvat, te hebben aangeboden aan alle personeelsleden van de betrokken inrichting, die houder zijn voor dat ambt :

- hetzij van een vereist bekwaamheidsbewijs;
- hetzij van een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs van groep A;

- hetzij nog van een bekwaamheidsbewijs dat voldoende geacht wordt overeenkomstig de artikelen 3, 5 en 6 van het koninklijk besluit van 14 april 1964 houdende bepaling van de wijze waarop de weddetoelagen worden vastgesteld voor de personeelsleden van de gesubsidieerde officiële inrichtingen voor middelbaar en normaalonderwijs die houder zijn van bekwaamheidsbewijzen welke voldoende worden geacht, en die in het onderwijs met volledig leerplan een hoofdambt met onvolledige prestaties uitoefenen;

b) zij bovendien verklaart in de onmogelijkheid te hebben verkeerd, een houder aan te werven van een vereist bekwaamheidsbewijs of van een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs van groep A of nog van een van de bekwaamheidsbewijzen die voldoende geacht worden overeenkomstig de artikelen 3, 5 en 6 van het hoger vermeld koninklijk besluit van 14 april 1964.

Bij het vaststellen van deze onmogelijkheid mag de inrichtende macht rekening houden met het specifiek karakter van het onderwijs dat verstrekt wordt in de door haar georganiseerde inrichting.

c) en de Minister een gunstige beslissing treft, op advies van naargelang het geval de commissie, opgericht in toepassing van de bepalingen van § 3 van dit artikel of de diensten van de Regering.

De hierboven bedoelde verklaringen dienen opgesteld te worden volgens het bij dit besluit gevoegde model en moeten per aangetekende brief gezonden worden naar de Algemene Directie die het dossier van het betrokken personeelslid beheert, en dit uiterlijk de 30ste dag na de indiensttreding ».

Krachtens artikel 11, A, punt 3, van het koninklijk besluit van 30 juli 1975, vormde het diploma van AESI (geaggregeerde van het lager secundair onderwijs) in de lichamelijke opvoeding, vóór de opheffing ervan, met gevolg op 1 september 2016, bij artikel 228, a), van het decreet van 11 april 2014, een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs van groep A voor de toegang tot het ambt van leraar bijzondere vakken (lichamelijke opvoeding, spel en sport, aanvullende educatieve activiteiten) in het hoger secundair onderwijs.

B.6.2.2. Uit de artikelen 6 en 11 van het koninklijk besluit van 30 juli 1975 vloeit voort dat de houders van een diploma van AESI in de lichamelijke opvoeding over een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs van groep A beschikten dat hun in staat stelt de dienstanciënniteit voor de rangschikking te verwerven, als prioritair tijdelijk personeelslid bedoeld in artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994, met het oog op een aanstelling in het ambt van leraar lichamelijke opvoeding in de inrichtingen van hoger secundair onderwijs van het gesubsidieerd officieel onderwijs.

B.6.3.1. Zoals is vermeld in B.2.1, voert het decreet van 11 april 2014 een grote hervorming door van de bekwaamheidsbewijzen en ambten, op uniforme wijze voor de verschillende onderwijsnetten, hervorming die met name de voorrang waarborgt van de vereiste bekwaamheidsbewijzen op de voldoende bekwaamheidsbewijzen.

De memorie van toelichting vermeldt :

« Elk onderwijsniveau (kleuteronderwijs, lager onderwijs, DI (graad lager secundair) en DS (graad hoger secundair) wordt gekenmerkt door bekwaamheidsbewijzen waarvan de pedagogische component zo niet specifiek is voor dat niveau, dan toch diegene(n) is (zijn) die het vaakst word(t)(en) erkend als zijnde adequaat. Aldus zijn :

[...]

- op het hoger secundair niveau de pedagogische componenten die adequaat worden beschouwd enerzijds de AESS en anderzijds de CAP (getuigschrift van pedagogische bekwaamheid) voor de bekwaamheidsbewijzen waarvan de component ‘ competentie betreffende een discipline ’ geen toegang opent tot het aggregaat » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2013-2014, nr. 632/1, p. 12).

B.6.3.2. Wat betreft het ambt van leraar lichamelijke opvoeding in het hoger secundair onderwijs heft artikel 228 van het decreet van 11 april 2014, op 1 september 2016, artikel 11, A, punt 3, van het koninklijk besluit van 30 juli 1975 op. Overigens blijkt uit de bijlagen bij het besluit van de Regering van de Franse Gemeenschap van 5 juni 2014 « betreffende de ambten, bekwaamheidsbewijzen en barema's tot uitvoering van de artikelen 7, 16, 50 en 263 van het decreet van 11 april 2014 tot regeling van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het door de Franse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde basis- en secundair onderwijs » (hierna : het besluit van 5 juni 2014) dat de vakken lichamelijke opvoeding algemene vakken zijn

geworden waarvoor, in het hoger secundair onderwijs het vereiste bekwaamheidsbewijs het diploma van AESS (geaggregeerde van het hoger secundair onderwijs) in lichamelijke opvoeding is.

Uit die hervorming vloeit voort dat het diploma van AESI in lichamelijke opvoeding niet langer een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs vormt om toe te treden tot het ambt van leraar lichamelijke opvoeding in het hoger secundair onderwijs.

B.6.4. De in het geding zijnde bepalingen voeren echter een overgangsregeling in, die rekening houdt met «de omvang van de hervorming en de talrijke vertakkingen ervan», teneinde de verworven rechten van de betrokken personeelsleden te vrijwaren.

In de memorie van toelichting wordt de logica van die overgangsregeling uiteengezet als volgt :

« Rekening houdend met de omvang van de hervorming en de talrijke vertakkingen ervan vergde dit hoofdstuk een precieze ‘ screening ’ van talrijke decreten en besluiten.

Zonder al die maatregelen in detail te behandelen, is deze memorie van toelichting een gelegenheid om de aandacht te vestigen op de logica die doorslaggevend is geweest in het belangrijke hoofdstuk betreffende de overgangsbepalingen die van toepassing zijn op de personeelsleden die in dienst waren op het ogenblik van de inwerkingtreding van de hervorming.

De overgangsmaatregelen komen zoveel mogelijk tegemoet aan de naleving van het beginsel ‘ de regels worden niet veranderd in de loop van het spel ’. Men heeft dus niet alleen alle rechten van de benoemde of in vast verband aangeworven personen willen behouden, maar ook zoveel mogelijk rekening willen houden met de perspectieven voor de leerkrachten op het ogenblik van hun indiensttreding of hun aanwerving.

De personeelsleden op wie de overgangsmaatregelen betrekking hebben, kunnen in vier categorieën worden onderverdeeld :

- De benoemde of in vast verband aangeworven personeelsleden (vereist bekwaamheidsbewijs (TR), voldoende bekwaamheidsbewijs groep A (TSA), voldoende bekwaamheidsbewijs van groep B (TSB) of andere schaarstebekwaamheidsbewijzen (TP) (artikel 20, enz. ...) naar rata van een gedeeltelijke of volledige opdracht. De aan hun benoeming verbonden rechten zullen worden gehandhaafd;

- De personeelsleden die zijn aangesteld of aangeworven, naar rata van een gedeeltelijke of volledige opdracht, in de hoedanigheid van prioritaire/beschermde tijdelijken of niet-prioritaire tijdelijken met een zekere anciënniteit. De verworven anciënniteit zal worden gehandhaafd en de mogelijkheden om te worden benoemd zullen worden gehandhaafd onder de voorwaarden van vóór de hervorming;

- De niet-prioritaire/beschermde tijdelijke personeelsleden die niet beantwoorden aan de anciënniteitsvoorwaarden. Zij zullen het voorwerp uitmaken van een nieuwe aanwerving en zij zullen enkel kunnen worden benoemd onder de voorwaarden die van kracht zijn na de hervorming;

- De personeelsleden wier situatie zal moeten worden onderzocht door de Netoverschrijdende commissie voor bekwaamheidsbewijzen (CITICAP) omdat zij niet zijn gedekt door de overgangsmaatregelen » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2013-2014, nr. 632/1, p. 15).

Wat betreft het in het geding zijnde artikel 285 van het decreet van 11 april 2014 vermeldt de memorie van toelichting :

« Dit artikel definieert de toepassings sfeer *ratione personae* van de ‘ ruime ’ overgangsmaatregelen wat betreft de tijdelijke personeelsleden.

Met ‘ ruime ’ overgangsmaatregelen wordt bedoeld de mogelijkheid voor elk beoogd personeelslid om te worden benoemd of aangeworven in vast verband volgens de statutaire regels die golden vóór de inwerkingtreding van het onderhavige decreet en de mogelijkheid om de aan het ambt verbonden bezoldiging van vóór het onderhavige decreet te behouden indien die meer bedraagt.

Die toepassings sfeer heeft betrekking op de prioritaire en beschermde tijdelijke personeelsleden in de zin van de verschillende statuten die van toepassing zijn op de personeelsleden van het onderwijs.

In het gesubsidieerd onderwijs beoogt men ook de niet-prioritaire tijdelijke personeelsleden die over een vereist bekwaamheidsbewijs of een voldoende bekwaamheidsbewijs A bezitten op de dag vóór de inwerkingtreding van het onderhavige decreet en een ambtsanciënniteit van 315 dagen op minimum 2 schooljaren, verworven tijdens de laatste 5 schooljaren » (*ibid.*, p. 43).

Wat betreft het in het geding zijnde artikel 288 van het decreet van 11 april 2014, vermeldt de memorie van toelichting dat dit artikel « betrekking heeft op de inhoud van de ‘ ruime ’ overgangsmaatregelen » (*ibid.*, p. 43) :

« De personeelsleden die onder de toepassings sfeer vallen van die ruime overgangsmaatregelen kunnen :

- de anciënniteit recupereren die werd verworven in de ambten die bestonden vóór de inwerkingtreding van het onderhavig decreet volgens de in afdeling 2 gedefinieerde regels,

- benoemd of in vast verband aangeworven worden, en bijgevolg aangesteld worden in de hoedanigheid van prioritaire of beschermde tijdelijke personeelsleden, volgens de regels die van toepassing zijn vóór de inwerkingtreding van het onderhavige decreet » (*ibid.*).

B.7.1. Overeenkomstig de in het geding zijnde bepalingen behouden de prioritaire tijdelijke personeelsleden in de zin van artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994, die houder zijn van een vereist bekwaamheidsbewijs of een voldoende bekwaamheidsbewijs A op de dag vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014, de mogelijkheid om te worden benoemd, aangeworven in vast verband alsook aangesteld in de hoedanigheid van prioritaire of beschermde tijdelijke personeelsleden onder de statutaire voorwaarden die golden vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014.

B.7.2. Het Hof dient te onderzoeken of de bestreden bepalingen, door de verworven rechten van de prioritaire tijdelijke personeelsleden met een zekere dienstanciënniteit, bedoeld in artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994, te handhaven op de dag vóór de inwerkingtreding, op 1 september 2016, van het decreet van 11 april 2014, en door aldus toe te staan dat de leerkrachten die houder zijn van een diploma van AESI in lichamelijke opvoeding op dezelfde voet geplaatst blijven als de leerkrachten die houder zijn van een diploma van AESS in lichamelijke opvoeding voor een aanstelling in het ambt van leraar lichamelijke opvoeding in het hoger secundair onderwijs, bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.8. Het staat in beginsel aan de wetgever om, wanneer hij beslist nieuwe regelgeving in te voeren, te beoordelen of het noodzakelijk of opportuun is die beleidswijziging vergezeld te doen gaan van overgangsmaatregelen. Het beginsel van gelijkheid en niet discriminatie wordt slechts geschonden indien de overgangsregeling of de ontstentenis daarvan tot een verschil in behandeling leidt waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan.

B.9.1. De in de in het geding zijnde bepalingen vervatte overgangsmaatregel heeft een algemeen karakter en berust op een objectief criterium, namelijk het feit dat men het statuut heeft van prioritair tijdelijke personeelsleden in de zin van artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994, en houder is van een vereist bekwaamheidsbewijs of een voldoende bekwaamheidsbewijs A op de dag vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014.

B.9.2. Zoals is vermeld in B.6.3, voert het decreet van 11 april 2014 een ruime hervorming door van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het onderwijs. Ter uitvoering van dat decreet zijn de vakken lichamelijke opvoeding algemene vakken geworden waarvoor in het hoger secundair onderwijs het vereiste bekwaamheidsbewijs het diploma van AESS is.

Uit de in B.6.4 vermelde parlementaire voorbereiding blijkt dat de in het geding zijnde bepalingen passen in een geheel van overgangsmaatregelen waarbij het beginsel volgens hetwelk « de regels niet worden veranderd in de loop van het spel » wordt in acht genomen. De in het geding zijnde bepalingen strekken bijgevolg ertoe de rechten die, door de prioritaire tijdelijke personeelsleden, bedoeld in artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994, zijn verworven op 31 augustus 2016, dit wil zeggen op de dag vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014 te handhaven. Een dergelijke doelstelling om de verworven rechten en de gewettigde verwachtingen van de betrokken leerkrachten te vrijwaren is legitiem aangezien zij, op basis van de bepalingen die golden vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014, een benoeming konden verhoppen in een ambt waarvoor zij over een voldoende bekwaamheidsbewijs van groep A beschikten op het ogenblik waarop zij een dienstanciënniteit hebben verworven binnen een inrichtende macht die hun toestaat het statuut en de rangschikking te genieten bedoeld in artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994.

Rekening houdend met de omvang van de bij het decreet van 11 april 2014 doorgevoerde hervorming en met het feit dat het statuut van de prioritaire tijdelijke personeelsleden, bedoeld in artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994, vereist dat een zekere dienstanciënniteit wordt verworven, is het redelijk verantwoord om de verworven rechten van die leerkrachten te vrijwaren.

B.9.3. Ten slotte doet een dergelijke maatregel niet op onevenredige wijze afbreuk aan de gewettigde verwachtingen van de leerkrachten die houder zijn van een diploma van AESS in lichamelijke opvoeding. De in het geding zijnde bepalingen beperken zich immers ertoe, bij wijze van overgangsregeling, de regeling te handhaven die bestond vóór de bij het decreet van 11 april 2014 doorgevoerde hervorming in het kader waarvan de leerkrachten houders van een diploma van AESS in lichamelijke opvoeding wisten dat zij op voet van gelijkheid werden geplaatst met de leerkrachten die houder zijn van een diploma van AESI in lichamelijke opvoeding voor de verwerving van een dienstanciënniteit die hen in staat stelde het statuut en de rangschikking te genieten bedoeld in artikel 24 van het decreet van 6 juni 1994 met het oog op de aanstelling in het ambt van leraar lichamelijke opvoeding in het hoger secundair onderwijs. Die leerkrachten die houder zijn van een diploma van AESS in lichamelijke opvoeding konden dus niet, vóór de inwerkingtreding van het decreet van 11 april 2014, verhopen prioritair te worden benoemd in vergelijking met de prioritaire tijdelijke leerkrachten die beter gerangschikt zijn en houder zijn van een diploma van AESI in lichamelijke opvoeding.

B.10. De prejudiciële vragen dienen ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 285, 3°, en 288 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 11 april 2014 « tot regeling van de bekwaamheidsbewijzen en ambten in het door de Franse Gemeenschap georganiseerd en gesubsidieerd basis- en secundair onderwijs » schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 24 september 2020.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

F. Daoût